

NOVINE

Cejna novine je :

Na cejlo leto 10.40 K
Na po leta 5 20 K
Edno štev. 20 fillerov.

Političan, družbeni i pismeni
list za stároslovence.
PRIHÁJA VSÁKO NEDELO.

Vreditelstvo i izdajitelstvo:
Politične komissárije tiskárna
propaganda.

Cio Tanáčne republike

Gorodslobodjenje proletárov!

Jeli je lepše delo, jeli je lepši i plemenitejš cio ed etoga?

Do eti máo je teškóča, siromaštvo, znoj, topjenje, glád bio lón delavnoga človeka, ino či si je v velkoj svojoj nevolji večkrát rájši na smrt mislo, kak ka bi se i na dale mantrao: včasí so se njemi z peklom drugoga svejta prítii. Či njemi je vu vnógoj britkóči žitka včasí kákši nezadovolen glás vujšao vó z njegovi vü: na ednók so njemi bitja, temnico, ešče i smrtno kaštigo odločili njegovi protivnicje, kapitalistje, šteri so prvlé vso oblást držánja meli v rokaj.

Ka vam je valálo ví polski, rokodelski, glávni delavci, kelko šléč ste se mantrali z delom, či ste z etoga, od dnéva do dnéva, vsigdár nevo-

lnejše živelí? Či ste z svojim teškom delom samo vaši najvejši neprijátelov, kapitalistov, velki bogátcov (buržoázije) brezi dela stojéči, z vsov dobrótov svejta napunjeni žitek zlehkótíli?

Ka je póle rodílo, ka so v delavnicaj i v fabrikaj postavili vkúp, ka so glávni delavci meli v rendi do eti máo, z etoga vse so samo kapitalistje ino buržoázia meli hasek, ino delavci, ki so vse tó pripravili, so z vse ete dobroé žitka, največkrát niđti i zadosta krúha nedóbili.

Od sejmáo de vse eto inači. Tanáčna naša republika ne dopústi več, ka bi što samo z svojega velkoga imetka, brezi vsega dela žíro; ne dopústi duže, ka bi što samo z dela drugi správlao vkúp bogástvo; ne de več tákši, šteri bi samo z drugimi dáli

za sébe delati, ár je pri nas zdaj že samo edna oblást: *delavni rók ali delavcov oblást.*

Vsáka kaplica znoja je zlát vrejdna, ali ete zlát ne dobíjo več v roké, oni, kí ne delajo za njega; ete zlát se od eti máo samo delavcom dá nazáj, ino cio proletárske oblásti, Tanáčne republike je rávnič tó, ka se po znoji dela pripravleni zlát náj vsigdár samo k delavcom povrné nazáj.

Ešče smo daleč vkraj od našega cíla. Močne roké, železno voló, stálno odločenjé moremo meti v sebi i na dale, ešče samo po nevolaj, sükéšínaj, stókrá noj prídnosti doségnemo z cejla naš cio. Ali nej smo že več daleč od njega, vidimo že prišestnost, štera de se samo za nás delavne, za proletáre, za naše siromáke: deco, betežnike i starce, skrbejla. S. B.

Té nóvi svejt.

Prišeo je že tak dávno želeni čas, gda je svetlost, míseo novoga svejta národe obládala. Čas, gda so národje ovíđli neglínost dosejmaošnjega društvenoga življenja. Ovíđli so nadale národje svejta i tó, ka tá neglínost, — plod krivice stároga svejta — slúži jedino samo na hasek, cíli kapitalistov. Pomága jedino samo gospodarstvo, moč nekelko jezér, a rúši življenje million i million drugih delavnih lúđih, tira ih v siromaštvo, v nemér...

Národje, prínivši svetlost nóroga svejta, so zjednáčili, poravnali to neglínost, doli-potrli tó nepravičnost društvenoga življenja.

Tak smo postali zdaj mívsi i držánje naše edna familia, i vsi, ki v njoj prebivajo, smo si brátja. Vsi vkúpdelamo, kak se to ška k

Eden pravičen púšpek.

Ednók, vu sneh, je *Jezuša düh* napuno ednoga z slugov njegovi, kí je *púšpek bio*, ino gospód vnožno zemlé, črejđ ino lúđi.

Kak bi se na drugi dén presvejtílo jütro, gori se zbüdi túdi i púšpek ete, v kom je že zdaj *düh ljubénosti* prebívao ino prosi oblejko svojo, naj bi jo na sébe vzéo. Notri-prineséjo záto slugi njegovi svilni plásč njegov, z birora pojás njegov ino právijo:

— Ovo, gospodne, oblejka tvoja!

Ali odgovori njim on:
— *Nej je eto moja oblejka.*
Slugi so se začüdivali nad

etim, nego nikaj so nej vü-pali praviti.

Púšpek njim z etim znóva velí:

— *Moja oblejka je z súrine ino podplat obüteli moje je od kaméuja raztrgani.*

Vó pa glédajóči nad okno svoje, stároga ino nevolnoga človeka vídi na vulici, z súrine noséč v oblejkov ino od kaménja raztragaov obüteljov na nogáj. Na njega káz: z rokmi svojimi ino právi:

— *Ovo, moja oblejka! Dajte onomi siromáki topla oblečala, meni pa prinesite nazáj moju oblejko, štera je na njem.*

Ešče i bole se začüdivajo slugi na tó, ali záto spunijo

zapóvid. Ino púšpek na sébe vzeme *ostro oblečalo apštolsko.*

Notriprídóči po etom toga k púšpeki eden, z med víšešnjimi popi njegovi, 'pokloni se póleg návade:

— *Hválen bodi Jezus Kristus!*

On pa velí njemi:

— *Hválodávanje je samo návada prilizajóči. Pravi rájši z srcá tvojega: „Nigdár ne razžálím človeka!”*

Píta po etom te víšešnji pop:

— *Gda bodemo meli slúžbo božo?*

Odgovori njemi púšpek:

— *Koga je dúša čísta, onómi je vsáka vóra boža slúžba. Zakaj píáš tó od méne?*

— *Záto gospodne, ár se ne smejmo nahrániti do tečás, dokéč ne oprávimó slúžbo božo.*

— *Jeli bodeš samo záto slúžo Bógi, náj tvoj žalódec napuniš? Právim tebi: nej je boža slúžba za Bogá, nego za lúđi volo. Ino či máš krúh tvoj ino ga jejš, prvlé kak bi ga ponúdo gládnomi, zakaj ščés tak z jálnim tálom slúžiti Gospodni? Idi, daj tá, ka máš gládnim ino bliže bode pri tebi Gospód, kak bi bio vu cérkvi.*

Ino odide od njega te víšešnji pop. Tam od zvüna pa právi čakajóčim:

— *Púšpek je zblodjeni v*

dobroj brátji, po zapovidi, pelanji i kázanji gláve familie: *države naše*. Bratovčina proletárska vse nás vkúp véže. Nadale véže nas vkúp ono lejpo čútenje, ka človik ne dela samo za sebé, nego i za druge svoje brate, ki spodobno, kraj dobrobitnosti svoje, se skrbíjo túdi i za potrebe svojih bratov proletárskih.

Tak tečé tó eden drugoga vöpomágajoče delo med delavcami váraškimi i vesničkim. Varaški delavci, meštri počsílajo škér, mašine nadale blágo gospodarstveno polodelavcom, tej pa za tó dájo njim živež, da oni dále morejo njim škér, blágo potrebno pripraviti. Ni eden nemre bidti brezi drugoga, ni edea je mogóti živeti brezi drugoga.

Da moremo odsejmao v vekšoj meri, z vekšov močjo delati eden za drugoga, nej kak so dosejmao delali potrebno je nam za tó i bratiaska sporazumnost, lü bav i čútenje.

Dosejmao je najmre delavec, mešter nej mogao delati v prvom rédi vesnicaj, ár prisiljeni bio gordržati cejle truppe krvnikov. Med temi je najprvi bio sam *fabrikant*. On je zavézao doli roké delavcov na vse lejta. Sam je vlekao masne, prevelke haske z znoja, z pretegnenja žil delavnoga človeka. Z ednov rejčejov vsáki stopaj njegov za njih se je zdogo; priho-

dek, vrejdnost, gospodarstvo njihovo je povekšao. I tak, dokeč je million i million delavcov samo *životárilo*, tečas so fabrikanti *špilali gospodarstvo*.

Blágo fabričao pa dokeč je prišlo do rok polodelavca, je mogao za po tri, — štirikrát vékšo cejno od cejne fabrične kúpiti. Zato se pa zamán mantrao, napinjao polodelavec z delom svojim. Je rad bio, ka či si je samo telko znao vözvétí vrejdnosti z zemlé, z šterov si je ravnoč samo potrebe svoje mogao zadovolfti.

Vmogo ih je živeló tak v dobroti z trüdom delavcov, — á oni kapitalisti sami brezi dela — ki so samo poteščali življenje vsih cnih, šteri so za hasek njihov mogli delati.

Té, dosejmao brezi dela v vsákoj dobroti živoče, zdaj bode zbrisao té novi svejt; — proletárska država naša. Samo delavec bo, kí de se trüdo, skrbo za vsakoga i vsaki (delavec) za pojedínoga, te bode pomágao eden drugomi. Ne bo nikoga, ki bi živo, jeo brezi dela, z trüda bližnjega, brata sovjega...

M... s...—

Kak pišem jas?

Po stároslovenskom jeziki tak, ka me vsáki naj dobro i celó razmi! Tak, kak pri nas stá-ri lüdjé, odraščeni moški i ženske, móži i žene, dečki i

dekline *od indašnjega vrejmena máo gučijo!*

Nücam poprejk slovenske, tó je *mednárodne* litere, štere do i naši vogrski bratozje pomali túdi meli, v šteri mi nej trbej mesto edne dvej literi písati. Na ete mednárodne litere do naši nemški sósidje z časoma túdi mogli prejkidti, šteri v etom vrejmeni večkrát trí, štiri litere písajo mesto edne. Pri njih je š-sch, č-tsch i t. d.

V mojem písanji samo stároslovenske réči nücam i nóvoslovenske, horvatske samo te, či nam one v našem jeziki *falijo*. Nego ete nenávadne réči prvlé dobro raztolmačim, večkrát túdi, naj se z cejla *privádite* k njim.

Nücam (po nóvoslovenskom: rábim) i, í, o, ó, (mesto cu), ö, ő, e, é, a, á samoglásniké, naj mojo vsáko rejčé dobro razmite. Malomálo, stara-stára, gledalc-glédalo, nori-nóri, ves vés, dugodúgo, i t. d. je *nej vse edno*. Ete dójféle samoglásniké, či rávnič z ménsim računom kak mí, nóvoslovenci túdi nücajo. Poglednimo samo Kramarič Franca „Slovenski Slovar“ zváno knigo.

Ou, au! *Bau, bau—decu klao!* Nega nidti v stárc-, nidti v nóvoslovenskom, nej v horvatskom jeziki eti dvojni samoglásnikov. Ete dvojne samoglásniké so samo v stárom vrejmeni nücali te živóči lüdjé, gda je ešče nidti gvant človeči nej bio *snajžno*

vözdelani; vu vrejmeni gabánov, kožühov, bujbelov nošnjé, gda so ešče z lese- nim plügom oráli. Jeste pa v našem stárcslovenskom jeziki „o“ samoglásnik, mesto „l“ drugoglásnika v *glagolaj*. Tak na priliko: tu sam bil — tú sam bio, malo sam imel-malo sam meo, delal budem — delao bodem ali bom, list sam pisal — pís- mo sam pisao i t. d.

V mojem písmenom deli vsáko rejčé tak píšem, kak mi tó *njeno izhájanje i vugibanje* káže ino túdi i tak, kak réči po ednom, po vküpstávlanji, na *sredini naše stároslovenske krajine prebivajóči lüdjé* vöpráviyo. Tak na példo: ed- nók — nej pa idnók, drü- góč — nej pa drgóc, dnes — nej pa gnes; celó — i nej ciló, jas — i nej jes ali gjes, vsáki — i nej sákši ali vsakši i t. d.

V rokaj sam meo, večkrát sam i skózprečto edno, zdaj že više 400 lejt staro, preci dúgo, stároslovensko pogodbo (szerzódés, kontraktuš), v šte- roj so te živóči naši cčácje glih tista iména meli, kak njúvi naslednicje zdaj. Tak so gučali, rávnič tiste rečf, stávke so nücali, kak je mí ešče túdi i zdaj nücamo. Či eto indašnjo pogodbo gda svejta pá v róke dobim nazáj: v cejlom jo na očivestnost dám v eti Novinaj ino vidili bodete te z njé, ka se je naš stároslovenski jezik, v premi- nóči stotinaj, ešče i v jezero

pámeti. Kmica je obsejla dúšo njegovó.

Ino slugi so túdi pravili:

— Zagvüšno, istino gučíš! Ár ovo, topla oblečala je dáo onomi hrómoni, šteri nidti i v našo črejdo ne slíší.

Odgovori na tó te siromák túdi:

— Jeli je zblodjeni vu pá- meti on, ki tak lübi bližnjega svojega, kak *Nazarenski*?

Ide püšpek po etom toga próti cérkvi. Popi prídejo k njemi ino práviyo:

— Vsáki dén je praznejša cérkev. Že brezi bogá zač- nejo živeti lüdjé.

— Što ste ví? — píta njé püšpek.

Oni se pa začüdivajo ino práviyo:

— Nej li, ka zátó poznaš nás? Slugi boži, popi smo mí.

Ino píta njé püšpek:

— Kama idete?

Ino odgovoríjo oni na pí- tanje:

— Ednoga siromáka zemló ščé meti eden med nami, ár bi jáko prílična bila ona, za lejtni kašteo; ono idemo glé- dat.

Veli njim na tó püšpek:

— *Prázna je cérkev, ár je prázna túdi i dúša vaša.* Brezi

Bogá živéjo lüdjé, ár vi brezi njih živéte.

Začüdivani glédajo na njega popi.

On njim pa na dale právi:

— Idem z vami.

Ino idejo po váraši, med pa- lačami. Vnógi so glédali na püšpeka, ki je sútrúsko ob- lejko meo na sebi. Popi so se pa *sramotíli* za volo njega.

Veli njim zátó:

— Právim vám, *nevrejden* je človik on, ki dvej oblejki má ino nej ga je srám, gda v *raztepenom* oblečali vídi bra- ta svojega! Ino vsi ví giz- dávo hodite do eti máo med

nevolnimi *Zakaj se sramotíte zdaj?*

Ino vídijo na vulici sühe, vküpvugnjene lüdi, ki so z žmetnoga kaménja palače zí- dali tamo. Ino postojéči, glé- dali so njé.

Ino právi eden z med popi:

— Eti so oni bogátajéči!

Eti so človečega réda nepri- játelje! Vse podirajóči!

Odgovori pa na tó püšpek:

— Zakaj bi bogátajéči bio on, kí se za volo pravice, próti *krivici* postávi gori? Zakaj bi neprijáteo bio on, koga je réd človeči na tlah vđaro? Ino v kákšem táli *podéra* on, kí gori zída?

lejta, skoro nikaj nej premejno. Nego z tem bole so se preobrnoli nóvcslovenski, horvatski i serbski nasi domosodcov jeziki k illirskomi, primorskomi, eti pá dale po dlúgi.

Na spróti vsega toga je pa páli i práva istina, ka nega na svejti nidti ednoga, kak štéc naprejstojéčega jezika, šteri ne bi z drúgi jezikov meo več ali menje rejči.

Vsáki rédno delo skér, včenjé i dlúgo vajenje potrebúje, tak i pismeno. Ki záto po našem stároslovenskom jeziki čisto, rázumno šcé pisati nájobprvim naš jezik naj z cejla i dobro pozna, naj si správi slovenski, hrvatski i srbski jezikov včenjá knige, slováre (rejčnike) eti jezikov, stároga i nóvoga vrejmena. Naj se ešče navčí vó z knjig dobro vogrski t nemški jezik ino zná i razmi naj celó stó i stó mednárodni rejči — ino te de znao túdi i rédno po čistom stároslovenskom jeziki písati i gúčati!

S. B.

Stári svejt.

Naše držánje je pred jezero lejti nej tákše biló, kak je zdaj. Z grmóvjom vse obraščeni velki logóvje so bilí tam, gde mí v zdášnjem vrejmeni naše njive mámo i velke močvare kre ménši, vékši vodín z serjóm, rogozom zaraščene. Vnožino vsefelé fitc se je držalo v eti, v celó kmični logáj so pa cejle črejde z divje zveríne mele svoj gvúšen dóm.

Vesnice so rejtké i mále bilé, ár so te živóci, ešče skoro na pó divji národje vsigdár bojne držali eden z drúgim, vnože so zapravile med njimi povnožene, močne zveríne, ešče i več, po njúvom nevolnom i nečístim žítki kralúvajóci hodéči betegi, próti šterim so se nej mogli brániti.

Nego zemló so že delali v tistom vrejmeni, či glih samo v málom táli okóli vesnic, z lesenov škerjów. Oráli so, kak i denésnjega dnéva srejdnje Ázie na pó divji národje, z mcčnimi, vugnjemini vejkami ino z toga si lahko premislimo, ka kákso nevolno le-

seno drúgo skér so meli te, gda se je bronz ino železo samo jáko na rejteci dobilo ino nidti zadosta indašnje kamene skéri je nej biló.

Ino te živóci naši očácje, šteri so tak teško i z táksov pridnostjov rovali, obdelávali svojo zemló — so slobodni lúdjé bilí. Zemla je njúva bíla, za sébe so si póvali márho, sebi so lovili sibe vó z vodín, za sébe so hodili po lovini ino sebi so správlali divji sád, méd, lejs i drva vó z logóv, šteri so túdi njúvi bilí. Ino nigdár so nej čúli praviti tó, ka bi njim što z vún túhinski neprijátelov vu bojnaj, z njihovoga žmetno správlénoga póva kaj vkrajjemáo.

Eti naši, celó slobodni lúdjé so pa od leta do leta pridnejše delali svojo zemló ino kak so se pomali i ponávlali: vsigdár so si túdi več i več grúnta obdelávali. Ino po etom te tak od vrejmena do vrejmena več-več obdelane i v rendi držáne zemlé gračúvalo vu na tó pripravni krajíjnaj, po cejлом našem držánji.

Ali v záhodni tálaj Európe se je v tistom vrejmeni že celó drúgi réd začno med tam živóci národmi. Ništérni hógši ali prilizajóci vítézje v králeski šeregaj so velki zagovor dóbili od svoji kralóv ino so celó pod sébe začnoli správlati v njúvi krajíjnaj živóče polodelsko lúdstvo. Istina je, ka so se polodelavci nindri nej šteli samí radi njim podvrčti, nego eta, od krála vózebrána gospoda so z orožjóm vdarila na njé, dol so je splódila z njúve zemlé, v temnice vrgla i v tejli z grozím tálom mantrati dála.

Rávníč tak, ešče i nemilostivnejše, so delali i ti višesnyji popi túdi, šteri, či so rávníč božo rejč glásili, so z drúgov gospodów navküper vseli več i več zemlé jemáli vkraj od delavnoga lúdstva, zvún toga so njim polodelavci ešče i z njúvoga máloga póva mógli vsáki híp eden gvúšen táo vkrajdati ino njihova imánja zóbston, na svojem stroški, obdelávati.

Tak se je začnola v našem držánji više šeststó lejt trpéča gospodina, štera je po božoj (?) vóli, prvlé ednáko lúdstvo, na gospodo ino pávre raztálala.

S. B.

Nega več dáče.

Ravnitelni Tanáč Revolucije je odrélo, ka máli vértovje, šteri do 10 kat. plúgov gorič ali do 100 kat. plúgov drúge zemlé májo, ne bodo, od etoga leta máj. 12-ga máo, več níkše dáče ali porcie plačúvali, nej grúntne i nej hížne. Túdi i dáčno zaostanenje, štero so do eti máo nej mogli notripláčati, se njim odpústí.

Ka míslite, kak je tó mo-goče?

Tak, ka naša Delavcov Tanáčna Republika ne dopústí v držánji, brezi dela stojéči, millióne i millióne v rokaj imajóci kapitalištov, šteri so si svoja velka bogástva do eti máo samo samo glih od proletárov správilí vküper. Ne de túdi mejla na dale te velke parádiške vojske, štere so de eti máo siromácje mogli z dáčov gordržati, plačúvati.

Po etom toga nej trbej več záto Ravnitelnomi Tanáci tó, ka bi od delavcov, z veškím bobénom i z ekzekútorom, njihove fillejre, kóróne gda vkrajjemáli.

Domáci i svejta glási.

Páriška konferencija je páli vópokázala zobé svojih krivičnih del. Kak se čúje, je že ustanovila granice nóve vogr. držáve. Po njénoj odrédbi, — ona jo za mérní kontrakt imenúvle — odtrgnejo od nás Banát, Temesvár, nadale Erdély i Slovaško tak zvané krajine. — Tak so odrédili brezi nás v Páriši; a zdaj so nas pa gori poiskali, ka náj podpišemo i primemo té kontraktuš páriske konferencije.

Ántánt je prvlé gláso samoravnitelstvo národov po cejлом svejti. I gle, sódo je brezi pítanja našega i drúge národnosti. Na prosto je samo

odrédo brezi privole naše, ostanovio granice vogr. držánja po volí svojoj.

Ka je prvlé gláso, zdaj za tisto nidti ne vej. Kláči z nogami svojimi pravico, juš národov. Vidite zápelávce, samosilnike národov, nedužnoga svejta. Mí primemo samoravnitelstvo národov, a neščemo níkak i ne bodemo primili diktaturo imperiálističko. Neščemo čúti večé jéčanje brátov svojih pod jácmom robstva bogatášov (kapitalištov), nidti glédati dale mantráuje, življenje njihovo k živinam spodobno. Ne bodemo primili tó nóvo ali i sramotno delo ántánta.

Šcémo, ka se náj po vsédi vózpela, vola národov, a níkak nemremo priznati odrédbo generálišov, — kotrig páriske konferencije.

Mí smo se protivili že próti okrivljenji vole národov i bobemo i vsigdár protistanoli bojdi i kakšoj štéc nekriživnosti ántánta. M...s...

* * *

Naša rdéča vojska.

Pri Šalgótarjani smo nesmileno zbili čehe. V tom cejli dén trpéčem boji se je vópokázala 46. i 101. nadale pestanska 53-a regimenta. Z pomočjov topništva so od Šalgótarjáne na sever porínoli neprijátela. Zavzéli nazáj váraš Fúlek i stáre položáje lezéče med várašami Fúlek i Szécsény. Vzéli od neprijátela 8 mašinski pükš i dosta topničkoga streljiva nadale zarobili vlovence. Tak smo i pri vároši Eger zbili i nazáj prvínoli čehe. — Brodovlje naše pa na vodi Dune nazáj zbito 2 mašinskivi stotniji. Čehi so začnoli strelat na vároš Balassagyarmat, okoli váraša je málomerno strážarsko vojskúvanje, kak tó biva i na drúgi mestaj naše fronte. Čehi prvlé, kak so z Fúleka mogli cediti, so dosta nedužnih lúdi v morili i dali vó odrédba za dopúščenje slobodnoga ropanja na 2 vóri. Kod so šli so oropali vesnice i živé sebov odpelali i mirne lúdi vrnarjali.

Jugoslávia.

Stánje gospodarstva srbskoga v Jugosláviji vsaki dén vse hújše gračívle. Nezadovolnost národnosti je vse obča. Vojništvo mrmla próti samosilničkoj vládi srbov. Med njim se močno sirijo míslí nóvoga svejta. V Bosniji so že pripravni na podignenje revolucije próti srbam. Za krátko vremen jugoslávia stópi túdi na pót oslobode. — V vojskúvanji pa z Avstrijev nema níkše sreče. Edno bitko za drugov zgúbi, a vojska sama je pa v najvékšem nerédi, tak ka stoji pred razidenjem. — Taljáni pa jugosláve z váraša Fiume vógonijo.

Rusosko i Ukrajina.

Boj sta obojivi državi povedali Romániji i se páščita k nam na pomoč.

Ruska — ukrajinska rdéča vojska je napádnola bejlo gárdo Románije. Bejla gárda je vmárjala prebivalstvo méno Besarábie. Napád se je začno v dolini Dneystera. Slávno napredúje tá zmágaj na vojska. — Románia, da obdrži i nadale svojo kapitálističko vlást, postávila je sebi cio dolpotreti diktaturo vógrs. proletárie. Nás so od vsej strán napádnoli. — Rusija i Ukrajina nadale nemreta trpeti i glédati tó silo Románie próti nam. Záto sta i obej držávi napovedale boj Romániji, a sama ruska vojska je že blúzi naše granice.

Mirni kontraktuš Nemške.

V parlamenti nemškom je obča nezadovolnost poleg mérnoga kontraktuša. Po tom kontraktuši zgúbijo túdi i gornjo Silézijo. Tó privoliti nemcom je nemogóče. Protívi se to delo samoravnitelstvi národov.

— Posadovsky, poslaník národni, je oznanio, ka té kontraktuš je samo jedino gola te prosta mrznja francuška i krvništvo englezov proti nemcom. Ár je nemože, ka ne bi voditelje Francuške i Engleske poznali posle prilike gospodarstvene Nemške. Nadale, ka ne bi znali i tó,

da nemci tak teške pogodbe kontraktuša nemrejo podpisati, tejm menje ga primiti od antánta.

Predsednik, Fehrenbach, pa je pravo: Prisiliti národ nemški nemre níkak níšče na té kontrakt. Trbej raztu máčiti i zvúnskím drzánjam, ka tak opravlati z národom nemškim se ne dá.

Neprijátelje naši — kak se vidi — so pozábili tó, ka matere nemške bodejo i po tom i nadale rodile deco. Da tá bodejo verige robstva raztrgnola, rastrla. Sramoto pa, štero so zdaj na naš národ vrgli, bodejo zbrisali.

Próti toj krivičnoj pogodbi se protivi i sam národ ameríkanski, nadale samomi — Wilsoni túdi nej je po volí. Nemci so se k delavcom cejlóga svejta obrnoli i pozvali gori pažnjo njihovo na tó pogodbo. Zaprošili ih za pomoč, te močno i ostro vóoznanoli protivljenje svoje.

Čúje se, ka so nemci z čista drugi kontrakt, k tomi z cejla protivnoga poslali páriškoj konferenciji. (Z toga vsega grožanja i nezadovoljstva nemcov se na čisto vidi cio, delo kapitálistov antánta. Vidi se, z kakšim kopanjom, brezsravnim delomščéjó pripraviti méranje, samovmorstvo nemškoj držávi. — Iglejno Páris. On se i sred takšega burkanja svejta záto li i nadale zabavla, veselí brezi brige, nehajno. Ne mára níkaj za prptívljenje poslaníkov nemških v Párisi bivajočih, verje i nadale kapitálistom.

Ne vej, nidti ne tróša se, ár je oslepleni, ka se bode zgodilo ž njim za krátko vremen. Ponávlale se bódo nevole strášne pred národom francuškím že poznate i skušale.

Voditelje, prednji njihovi z takšov prisilov nej mér, nego nezadovolnost, večni nemér torijo, pripravljajo.)

Austrija.

Hase, poslanik národni, je oznanio vseobčo protivljenje národa poleg pogodbe Nemške. Právi cn sam, ka — po juši samoravnitelstva národov —

more se prvlé opftati národ za prívolo njegovo. — Tak je potrebno túdi prvlé odréditi vóteranje národa avstrijskoga za prikapčenje volo Avstrije k Nemškoj.

Razdejenjé Tórske. — Bulgária. — Pápa, Benedikt XV.

Sultán tórski de, po odrédbi mérne konferencije, samo v Máloj Aziji gospodaró odsejmáo pod obrambov Francuške. Á druge krajine Tórske pa si bode — kak se čúje — antánt med seboj razdejo. — Tórska vojska se pri váraši Szmirne bojнала grékov vojskov. 300 tórkov i 100 grkov je spadnólo v tom boji, napádi.

Ešče nej je gvúšno, jeli bode antánt pozvao poslanike bulgárske na konferencijo v Páris. Po svoj prilíki antánt bode v Szaloniki (váraš) skleno kontrakt méni z Bulgáriov.

XV-ga Benedikta, pápo je hercegprimás boroslovski opróso, da naj bode zagovornik nemcov na mérnó konferenciji gledóč na méni kontraktuš. Sv. oča, Benedikt XV-ti je i začno delo svoje vu tó cio, da antánta nagovori na popústlivost gledóč teških pogodb mérnoga kontraktuša.

Španjolska. — Portugalia.

V Madridi, v glávnom vároši Španjolske, so dnévno nemiri med prebivalstvom váraškim. Poleg tej nemirov je šteo dolzahváliti ministerium. — Nadale 50000 sociálistov je vópovedalo, i naznanilo čútenje vu vsem z državov vógrskov. — Portugalijsi so pa gorstanak národa próti vládi krvávo zadušili. — Obje držánje se pripravla močno k rúšenji stáre vláde.

Vilmos bivši nemški casar.

Vilmos, bivši casar nemcov, v držánji Holandije, vu vési Amerongen je prebivao dozdej. V to vés je náimre pobegno. Antánt ga zdaj — po pogodbi mérnó — šché pred sód postaviti. Kak se čúje Nizozemska (Holandija) se je pokóрила prisíli antánta i spúnila je željo njegovo. Vó bode dá'a Vilmoša, da naj ga sodijo od njega ešče

vékši samosilniki. — (Na páriškoj konferenciji bodejo njemi odločili dalnjo sodbúno življenja njegovoga. Tá kašliga bode nadomestila, zadovolila krivice, i nevole, v štere je on tako nesmileno svejt stírao, v osleplenosti díke svoje z krvjov telko jezér nedužnih pripravlene. — Špotlívost sodbíne je doprinesla tó, ka zdaj francuzi, — večni neprijáteli nemcom — morejo sódiť dela ednoga nemca, (pred 100 letmi so pa nemci osodili Napoleona, francuza.) ka je bogme nemcom pretežko obnášati. Ali — znájmo — kelko se potáč obrné gori, telko i dóli. To je — jas mislim — tista špotlívost sodbíne, fatum Kmice, šteroga telko lúdi neščé izóak priznati da jé, biva.)

Vojska Entente.

Antant je poslao v Rusijo velko vojsko. Voditeo vojske je Kolčak. Napredúvanje té vojske je pretežko. Rusi se ostro bránijo próti toj vojski i so jo v veči mestaj nazáj porínoli. Pomágajo rusam i naturalске teškoče. Glád beteg dén za dnévom zapravla vojsko antánta. Vidi se, ka tá expedicija antante tak má pridti, kak je prišla leta 1812. vojska Napoleonova, z štere je več prejšlo od gládi i betegi i od zime, kak od samih rusov. — Nema níkše sreče antánt v Rusiji. Kak smo glás dobíli, vojska Antánta z Rusije se izseli z vsej front.

Nájnovejše.

Kun Béla. — Fiume.

Májúša 21-ga je prišao komisár zvúnskích poslov v vároš, Szombathely. Vároš je v velikoj slovenosti. — Fiume vároš, za šteroga so se dozdej taljáni telko zamán mantráli, bode mednárodna i slobodna nadale posebno stoječa vláda. Gline, jednáke juše de mela v njoj jugoslávia, taljánska, česko-slovaška i naša vláda.

Ukrajinska i vógrs rdéča vojska.

Ukr. rdéča vojska silno napredúje i nesmileno bije románe. Zavzéli so Menzeri (vároš) i opsednóli ga. V Romániji je vseobči stráh. — Zmágájno pomága i naša vógrs. — ukr. rdéča vojska rusam. Tak da je od neprijátela očiščeni že pólotok Krim i eden tao galicije. Nam je, kak se vidi, že blúzi pomoč.